

บทบรรณาธิการ

แนวคิดสังคมพหุลักษณะหรือพหุวัฒนธรรมได้แพร่หลายไปทั่วโลกมากขึ้น หลักคิดสำคัญของแนวคิดนี้ คือ สิทธิและเสรีภาพของผู้คน ส่งเสริมการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม เปิดพื้นที่ให้แต่ละวัฒนธรรมได้มีพื้นที่และส่งเสริมเข้าถึงสิทธิและอำนาจทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน โลกในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น หลายประเทศแนวคิดสังคมพหุลักษณะกลายเป็นประเด็นร่วมและเผชิญกับปัญหาและความท้าทายมากมายจากหลายสาเหตุ อาทิ ความท้าทายที่เกิดจากปัจจัยทางการเมืองของการยอมรับซึ่งกันและกัน ปัจจัยทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์และสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เป็นต้น เพื่อทำความเข้าใจบริบทสังคมที่มีความหลากหลายในสถานการณ์ดังกล่าว เอเชียปริทัศน์ฉบับนี้ จึงนำเสนอบทความการวิเคราะห์ที่สะท้อนมุมมอง มโนทัศน์ ข้อถกเถียง และข้อท้าทาย ของสังคมพหุลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และพหุลักษณะทางการเมืองในเอเชีย และการจัดการความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติใน ประเทศญี่ปุ่น

บทความแรกว่าด้วย “วัฒนธรรมการเมืองไทยกับหลักนิติธรรม” เป็นการศึกษาความสืบเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย เพื่อที่จะช่วยให้เข้าใจลักษณะสำคัญของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ซึ่งเป็นแบบแผนทางความคิดและพฤติกรรมทางการเมืองของคนกลุ่มต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม ในขณะที่ “หลักนิติธรรม” เป็นการศึกษาการจัดความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระบบเสรีประชาธิปไตยที่ยึดหลักกฎหมาย ความชอบธรรม และความเสมอภาค และเพื่อแสดงให้เห็นว่า “วัฒนธรรมการเมือง” มีทั้งส่วนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ “หลักนิติธรรม” ที่ควรจะได้รับ การปฏิรูป และส่วนที่เอื้อต่อการยึดมั่นในหลักนิติธรรมที่ควรได้รับการพัฒนาให้แข็งแกร่งมากขึ้น อาทิ การเกิดเครือข่ายที่มีลักษณะเสมอภาคเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การเกิด “จิตสำนึกใหม่” ในหมู่ประชาชน เป็นต้น และเสนอแนวทางในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมืองไทยเพื่อให้หลักนิติธรรมมีความสำคัญในรัฐไทย

“ชนพื้นเมือง: มโนทัศน์และข้อถกเถียง” เป็นการนำเสนอที่มา การปรับเปลี่ยน และข้อโต้แย้ง มโนทัศน์และปรากฏการณ์เกี่ยวกับ “ชนพื้นเมือง” (Indigenous People) มานี (ชาไก) จากมุมมองผู้กำหนดนโยบายด้านสิทธิมนุษยธรรม และนักวิชาการด้านมานุษยวิทยาสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการทาง วัฒนธรรมชนพื้นเมือง (มานี) ของประเทศมาเลเซียและประเทศไทย ซึ่งบทความนี้จะช่วยให้เข้าใจเรื่องสิทธิวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองด้วยมุมมองที่แตกต่าง ความเป็นตัวตน และการดำรงอยู่ของชนพื้นเมืองได้ชัดเจนขึ้นภายใต้รัฐชาติปัจจุบันที่ชนพื้นเมืองอาศัยอยู่

“การเลือกตั้งอินเดีย 2019 : สมรภูมิการเมืองยังเป็นเรื่องท้าทาย” เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศไทยในปี 2019 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์และสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ทางการเมือง และการต่อสู้ของพรรคการเมืองต่างๆ ในการช่วงชิงฐานเสียงทางการเมือง โดยการเปรียบเทียบผลการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2014 และ 2019 บทเรียนทางการเมืองเพื่อสะท้อนจุดอ่อนและจุดแข็งของแต่ละพรรคการเมือง รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมและผลการเลือกตั้งระดับรัฐ เพื่อมองอนาคตของการเมืองอินเดียว่าจะเป็นไปในทิศทางใด อย่างไร และการดำเนินนโยบายแบบไหน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นกลยุทธ์ทางการเมืองของ แต่ละพรรคในการแย่งชิงพื้นที่ทางการเมือง โดยเฉพาะระหว่างพรรคภารตตียะชณะ ตะ(BJP) และพรรคคองเกรสแห่งชาติ

“บ้านและมัสยิดในหมู่บ้านน้ำ(กัมปงไอร์) : ภาพสะท้อน วัฒนธรรมมลายูมุสลิม ในประเทศบรูไนดารุสซาลาม” การศึกษาบ้านและมัสยิดในหมู่บ้านน้ำ หรือคนท้องถิ่น เรียกว่า “กัมปงไอร์” ในประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ที่สะท้อนวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมตามแบบมลายู แม้แต่สถาปัตยกรรมโครงสร้าง บ้าน การจัดสรรพื้นที่ใช้สอยในบ้าน การจัดแต่งบ้าน ก็สะท้อนค่านิยม และจารีตวัฒนธรรมมุสลิมบางสิ่งดูเข้มแข็งขณะที่บางสิ่งก็อ่อนปรวนเปลี่ยนแปลงตามการสรรค์สร้างสิ่งแวดล้อมและโลกสมัยใหม่ที่แสดงออกทั้งในแบบรูปธรรมและนามธรรม เป็นสิ่งสะท้อนการรับรู้พื้นที่ในทางกายภาพ ทางสังคม และทางจิตใจ นอกจากนี้ ยังมีสัญลักษณ์

ที่สะท้อนถึงปรัชญาการปกครองประเทศ 3 ประการ อันเป็นแนวความคิดพื้นฐานของบรูไน ที่เรียกว่า MIB: Malayu Islam Beraja หรือ ความเป็นมาลายู (Melayu) ความศรัทธาในศาสนาอิสลาม(Islam) และ การเทิดทูนต่อสถาบันกษัตริย์ (Beraja)

“โบชะอิดีเยวอิกู”: การให้ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติใน ประเทศญี่ปุ่น” บทความ “โบชะอิดีเยวอิกู” เป็นการนำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นที่รู้จักภายใต้คำว่า “โบชะอิดีเยวอิกู” เป็นเสมือนกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่น่ามาสู่ความสำเร็จในการรับมือกับภัยพิบัติของประเทศญี่ปุ่น และโบชะอิดีเยวอิกูเป็นทั้งการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และการศึกษาตลอดชีพ เนื่องจากเป็นการเสริมสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นทั้งในเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ ในรูปแบบของการให้การศึกษาแบบองค์รวม ภายใต้แนวความคิด “เด็กรู้ ผู้ใหญ่ทำ” เพื่อก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน ปัจจุบันญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญกับการศึกษาและการสร้างองค์ความรู้เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติจนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาประเทศ

กนกพรพรณ อยู่ชูชา

บรรณาธิการประจำฉบับ